

Anna Zofia Krawiec

Przegląd orzecznictwa Izby Karnej Sądu Najwyższego w sprawach z udziałem małoletniego pokrzywdzonego za lata 2004–2012

Palestra 58/3-4(663-664), 205-211

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Anna Zofia Krawiec

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA IZBY KARNEJ SĄDU NAJWYŻSZEGO W SPRAWACH Z UDZIAŁEM MAŁOLETNIEGO POKRZYWDZONEGO ZA LATA 2004–2012

W ostatnich latach Sąd Najwyższy rozpoznawał wiele spraw dotyczących małoletnich pokrzywdzonych. Tematyka orzeczeń wydawanych w tym zakresie dotyczyła przede wszystkim zasad przeprowadzania czynności dowodowych z udziałem małoletnich pokrzywdzonych oraz reguł wykonywania praw i obowiązków małoletnich pokrzywdzonych przez uprawnione do tego podmioty.

I. ZASADY PRZEPROWADZANIA CZYNNOŚCI DOWODOWYCH Z UDZIAŁEM MAŁOLETNIICH POKRZYWDZONYCH

W odniesieniu do pierwszego problemu Sąd Najwyższy często orzekał w przedmiocie przestrzegania jednokrotnego przesłuchiwania małoletnich pokrzywdzonych na podstawie art. 185a k.p.k. I tak w uchwale z 30 listopada 2004 r., I KZP 25/04, Sąd Najwyższy uznał, że: „1. Art. 185a k.p.k. dotyczy zarówno postępowania przygotowawczego, jak i postępowania sądowego; 2. Skład sądu właściwy do przesłuchania pokrzywdzonego w trybie art. 185a § 2 k.p.k. w postępowaniu sądowym określa art. 30 § 1 k.p.k.”¹. Pogląd ten został wyrażony także w innych rozstrzygnięciach procesowych Sądu Najwyższego. Po pierwsze, w postanowieniu z 2 czerwca 2006 r., IV KK 2/06², w którym Sąd Najwyższy uznał, że „(...) przepis [art. 185a § 1 k.p.k.] może mieć zastosowanie jedynie w postępowaniu przygotowawczym, co oznacza, że w fazie sądowej pokrzywdzona powinna zostać przesłuchana na rozprawie z udziałem oskarżonego (...) Sądy obu instancji, odnosząc się do zastrzeżeń i zarzutów obrońcy skazanego, trafnie odwołały się do uchwały

¹ OSNKW 2004, nr 11–12, poz. 101; Prok. i Pr. – wkł. 2005, z. 2, poz. 7; „Wokanda” 2005, nr 6, poz. 14; Biul. SN 2004, nr 11, s. 16; zob. też glosy – J. Kosonoga, Prok. i Pr. 2005, z. 6, s. 107–112; R. A. Stefański, WPP 2005, nr 2, s. 67; K. Eichstaedt, PS 2006, nr 2, s. 151; A. Wesołowska, Prok. i Pr. 2007, z. 5, s. 157–161.

² R-OSNKW 2006, poz. 1148.

Sądu Najwyższego z 30 listopada 2004 r. w sprawie I KZP 25/04 (OSNKW 2004, nr 11–12, poz. 101) i zasadnie wywiodły, że art. 185a k.p.k. dotyczy zarówno postępowania przygotowawczego, jak i postępowania sądowego, co w konsekwencji powoduje, że skład sądu procedującego na posiedzeniu wyznacza treść art. 30 § 1 k.p.k. Nie dostrzegając potrzeby ponawiania wywodów zawartych w przywołanej uchwale, stwierdzić trzeba, że w sprawie nie doszło do obrazy art. 439 § 1 pkt 2 i 11 k.p.k., bowiem sąd rejonowy na posiedzeniu działa w składzie jednoosobowym, treść art. 185a § 1 k.p.k. nie przewiduje zaś możliwości wzięcia przez oskarżonego udziału w omawianej czynności”. Po drugie, w postanowieniu z 25 października 2007 r., IV KK 332/07³, w którym Sąd Najwyższy orzekł, że: „Zgodnie z (obowiązującym wówczas) brzmieniem przepisu art. 185a § 1 i 2 k.p.k. [treść przepisu z 2003 r. – uwaga autorki] pokrzywdzonego w sprawach o przestępstwa określone w rozdziale XXV Kodeksu karnego, który w chwili czynu nie ukończył 15 lat, powinno się przesłuchać w charakterze świadka tylko raz, chyba że wyjdą na jaw istotne okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania, lub zażąda tego oskarżony, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego. Przesłuchanie przeprowadza sąd z udziałem biegłego psychologa. Prokurator, obrońca oraz pełnomocnik pokrzywdzonego mają prawo wziąć udział w przesłuchaniu. Nadto stosownie do treści § 3 tego przepisu protokół przesłuchania odczytuje się na rozprawie głównej. A zatem treść owego przepisu jednoznacznie stanowiła o tym, że:

- ów tryb przesłuchania w nim określony dotyczy pokrzywdzonych w sprawach o przestępstwa określone w rozdziale XXV Kodeksu karnego, którzy w chwili czynu nie ukończyli 15 lat (...);
- możliwe było ponowne przesłuchanie takiego świadka, o ile «wyjdą na jaw istotne okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania» (...);
- oskarżony nie był wskazany wśród kręgu osób mających prawo wzięcia udziału w takim przesłuchaniu. Miał natomiast to prawo jego obrońca, z którego to skorzystał, przy czym w przesłuchaniu tym uczestniczył także biegły psycholog. W tych warunkach podniesiony w kasacji zarzut określony jako wskazana w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. bezwzględna przyczyna odwoławcza jest całkowicie pozbawiony racji, jako że wskazane w tym przepisie naruszenie prawa procesowego w rzeczywistości nie nastąpiło, bowiem przesłuchanie J. G. w dniu 28 lutego 2005 r. nastąpiło zgodnie z wymogami (obowiązującymi wówczas) art. 185a k.p.k. Nie jest także zasadny kolejny, zakwalifikowany przez skarżących jako bezwzględna przyczyna odwoławcza (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), zarzut obrazy art. 365 k.p.k. Należy bowiem w pełni podzielić wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z 30 listopada 2004 r. (I KZP 25/04, OSNKW 2004, z. 11–12, poz. 101) przytoczony już przez Sąd Okręgowy pogląd, że skład sądu właściwy do przesłuchania pokrzywdzonego w trybie art. 185a § 1 k.p.k. w postępowaniu sądowym określa art. 30 § 1 k.p.k. Stosownie do tego przepisu na posiedzeniu sąd rejonowy orzeka jednoosobowo (...).”

Sąd Najwyższy, podejmując kwestię związaną z ochroną procesową małoletnich pokrzywdzonych na podstawie art. 185a k.p.k., zwrócił także uwagę na jednoczesne

³ LEX nr 1026635.

prześluchanie praw podejrzanych/oskarżonych. W postanowieniu z 6 lipca 2006 r., IV KK 226/06⁴, stwierdził bowiem, że: „zasadą określoną w art. 185a k.p.k. jest prześluchanie jednorazowe, o ile nie zachodzą taksatywnie wymienione w przepisie okoliczności usprawiedliwiające odstępstwo od określonej przepisem reguły. Po pierwsze, ujawnienie się istotnych okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego prześluchania i po drugie, zgłoszenie przez oskarżonego żądania ponownego prześluchania, gdy oskarżony nie miał obrońcy w czasie pierwszego prześluchania pokrzywdzonego”. Jednocześnie Sąd Najwyższy zaznaczył, iż: „(...) stwierdzić należy, że – z punktu widzenia standardu art. 6 ust. 3 KE – oskarżony musi mieć możliwość wnioskowania powtórnego prześluchania pokrzywdzonego i takie prawo w § 1 art. 185a k.p.k. mu zagwarantowano. Jednakże złożenie powyższego żądania nie oznacza konieczności ponownego prześluchania (nie wynika to również z literalnego brzmienia art. 185a k.p.k.), albowiem żądanie to podlega ocenie – jak każdy wniosek dowodowy – przez pryzmat art. 170 k.p.k.”⁵. Z kolei w wyroku z 14 listopada 2008 r., V KK 164/08⁶, orzekł, że: „Jeżeli Sąd oddalił wniosek o prześluchanie pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 185a § 1 k.p.k., zgłoszony tylko w celu wyjaśnienia istotnych okoliczności, to bezskuteczny będzie zarzut naruszenia tego przepisu przez to, że oskarżony nie miał obrońcy w czasie pierwszego prześluchania pokrzywdzonego”. Natomiast w wyroku z 24 listopada 2009 r., III KK 176/09⁷, Sąd Najwyższy uznał, że: „(...) w tego rodzaju sprawach, w których pokrzywdzeni przestępstwami określonymi w rozdziałach XXV i XXVI Kodeksu karnego nie ukończyli w chwili czynu 15 lat, należy dążyć do tego, aby podczas pierwszego prześluchania pokrzywdzonego podejrzany miał już obrońcę. Do prześluchania w trybie art. 185a k.p.k. winno więc dochodzić już po przedstawieniu zarzutu popełnienia przestępstwa, czyli w fazie postępowania przygotowawczego *in personam*, a nie we wstępnej fazie tego postępowania *in rem* (por. T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 431–432). Wówczas istnieje bowiem możliwość wyznaczenia podejrzanemu obrońcy z urzędu, jeżeli nie posiada obrońcy z wyboru. W takich sytuacjach, w większości wypadków, będzie można poprzestać na jednorazowym prześluchaniu małoletniego pokrzywdzonego, a prawo oskarżonego do obrony nie zostanie naruszone”. W postanowieniu z 24 listopada 2010 r., I KZP 21/10⁸, Sąd Najwyższy uznał, że: „W art. 185a k.p.k. ustawodawca jednoznacznie określił zarówno zasady ochrony świadka pokrzywdzonego przestępstwami wymienionymi w tym przepisie, który w chwili prześluchania nie ukończył 15 lat – przed powtórną wiktyimizacją, jak i jej granice, uwzględniając przy tym obowiązek dotarcia do prawdy oraz konieczność zapewnienia podstawowych uprawnień do realizowania obrony przez oskarżonego. Temu ostatniemu stworzono możliwość skutecznego domagania się ponownego prześluchania pokrzywdzonego, o jakim mowa w powołanym przepisie – i to bez dodatkowych warunków – o ile nie miał obrońcy w czasie, gdy przeprowadzano pierwsze prześluchanie takiego pokrzywdzonego”. Jednocześnie, w postanowieniu

⁴ LEX nr 219845; Prok. i Pr. – wkł. 2007, z. 3, poz. 6; PS 2007, nr 2, s. 156.

⁵ *Ibidem*.

⁶ R-OSNKW 2008, poz. 2295; Prok. i Pr. – wkł. 2009, z. 6, poz. 36; Biul. PK 2009, nr 2, poz. 29.

⁷ LEX nr 553885.

⁸ OSNKW 2010, nr 11, poz. 95.

z 4 listopada 2011 r., V KK 88/11⁹, Sąd Najwyższy uznał, że: „Odrębną kwestią jest to, czy wyznaczenie obrońcy z urzędu (...) a więc dla zapewnienia zasady «równości broni» w zakresie, w jakim było to możliwe przy przesłuchaniu świadka w trybie art. 185a k.p.k., nie powinno być utrzymane do końca postępowania karnego. W takiej bowiem sytuacji, a więc gdy w przesłuchaniu uczestniczył obrońca, oskarżony nie może żądać ponownego przesłuchania świadka, o ile nie ujawnią się nowe istotne okoliczności. Postulat utrzymania wówczas obrony z urzędu aż do ukończenia postępowania karnego pojawił się w piśmiennictwie (A. Wilkowska-Płóciennik, *Przesłuchanie pokrzywdzonego dziecka w trybie art. 185a k.p.k.*, Prok. i Pr. 2010, nr 6; A. Wesołowska, *Zmiany kodyfikacji karnych w zakresie przepisów dotyczących ochrony prawnej małoletnich*, «Dziecko krzywdzone» 2004, nr 1[6]). Ma on jednak charakter wniosku *de lege ferenda*. Aktualny stan prawny nie uprawnia do wyinterpretowania takiej normy, gdyż brzmienie przepisów art. 79 § 2 i art. 185a k.p.k. nie daje ku temu podstaw”.

W związku z przeprowadzaniem czynności dowodowych z udziałem małoletnich pokrzywdzonych Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę na realizację przepisu określonego w art. 171 § 3 k.p.k. W postanowieniu z 4 stycznia 2007 r., IV KK 381/08¹⁰, orzekł, że „(...) z treści art. 171 § 3 k.p.k. wynika tylko to, iż przy przesłuchaniu osoby poniżej lat 15 w zasadzie winny uczestniczyć jej przedstawiciel ustawowy lub opiekun faktyczny. Jednakże przesłuchanie takiego świadka przy braku tych osób nie powoduje samo przez się dyskwalifikacji tej czynności procesowej. Zeznania takie nie będą mogły stanowić dowodu tylko w przypadku gdy zostanie wykazane, iż zostały złożone w warunkach wyłączających swobodę wypowiedzi lub uzyskane wbrew zakazom wymienionym w art. 171 § 5 k.p.k.”.

Kolejną istotną kwestią dotyczącą małoletnich pokrzywdzonych w sprawach rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy była realizacja zasady ich jednokrotnego przesłuchania, określona w art. 185a k.p.k. Postanowieniem z 5 grudnia 2007 r., V KK 119/07¹¹, Sąd Najwyższy uznał, że: „(...) pokrzywdzony z uwagi na wiek i charakter czynu słuchany był w trybie art. 185a k.p.k. Z powodu okoliczności wymienionych w § 1 *in fine* tego przepisu został przesłuchany przed sądem orzekającym. Trzykrotnie odbierali od niego relację o przedmiotowych zdarzeniach biegli psychologzy opiniujący w sprawie. Był na ten temat indagowany także przez terapeutów mających mu przyjść z pomocą psychologiczną. Procedowanie w wyżej opisany sposób upoważnia do konstatacji, iż tryb czynności podjętych z udziałem małoletniego pokrzywdzonego, z pozoru nie naruszający procedury, kłóci się z ideą przyświecającą wprowadzeniu do Kodeksu postępowania karnego art. 185a”. W wyroku z 1 lutego 2008 r., V KK 231/07¹², Sąd Najwyższy orzekł, że: „1. Ponowne przesłuchanie pokrzywdzonego dziecka w trybie określonym w art. 185a § 1 *in fine* k.p.k. nie jest uzależnione od opinii psychologa co do możliwości uzyskania od dziecka określonych informacji oraz wpływu takiego przesłuchania na jego psychikę. Samo zgłoszenie żądania przez oskarżonego lub jego obrońcę, także bez podania powodów takiego wniosku, zobowiązuje sąd do ponownego przesłuchania dziecka,

⁹ OSNKW 2011, nr 12, poz. 110; Biul. SN 2011, nr 12, s. 16–17.

¹⁰ Biul. PK 2009, nr 2, poz. 64; Prok. i Pr. – wkł. 2009, z. 7–8, poz. 21.

¹¹ R-OSNKW 2007, poz. 2768; Prok. i Pr. – wkł. 2009, z. 1, poz. 18; Biul. PK 2008, nr 2, poz. 40.

¹² OSNKW 2008, nr 4, poz. 27; Biul. PK 2008, nr 4, poz. 13; Biul. SN 2008, nr 3, s. 14; zob. też głosę J. Potulskiego, GSP – Prz. Orz. 2008, t. 4, s. 115–122.

jeżeli tylko spełniony jest warunek określony w tym przepisie. 2. Wniosek oskarżonego, określony w art. 185a § 1 *in fine* k.p.k., może być skutecznie cofnięty zanim dojdzie do ponownego przesłuchania małoletniego. 3. Biegły psycholog, opiniujący w kwestii rozwoju psychicznego pokrzywdzonego dziecka, jego relacji emocjonalnych, zdolności postrzegania i odtwarzania postrzeżeń, powinien wskazać także na to, co usłyszał od dziecka w trakcie badania i ustosunkować się do tego (art. 185a § 2 k.p.k., art. 185b § 1 k.p.k. i art. 192 § 2 k.p.k.). Odwołanie się przez biegłego do treści zeznań badanego jest jednak dopuszczalne tylko wtedy, gdy samo to zeznanie nie jest dotknięte uchybieniem, które nie pozwala traktować je jako dowód”. Na uwagę zasługuje też pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 22 stycznia 2009 r., V KK 216/08¹³, polegający na stwierdzeniu, że: „(...) przewidziane w art. 185a § 1 *in fine* k.p.k. ponowne przesłuchanie pokrzywdzonego dziecka, o jakim mowa w treści powołanego wyżej przepisu, z uwagi na ujawnienie się istotnych okoliczności wymagających dla ich wyjaśnienia takiego przesłuchania, lub gdy żąda tego oskarżony, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego, nie jest uzależnione od uprzedniego poznania opinii psychologa co do możliwości uzyskania od dziecka określonych informacji oraz wpływu takiego przesłuchania na jego psychikę. Ochrona zdrowia psychicznego dziecka realizowana jest bowiem przez regułę jednorazowego jego przesłuchania (art. 185a § 1 *in principio* k.p.k.), a także przez sposób każdego przesłuchania takiego dziecka i forum tej czynności (§ 2 art. 185a), zaś przy potrzebie ponownego jego przesłuchania ustawodawca nadaje prymat zasadzie prawdy (przesłuchanie dla wyjaśnienia istotnych okoliczności) lub prawa do obrony (przesłuchania na żądanie oskarżonego)”. Jednocześnie w wyroku z 24 listopada 2009 r., III KK 176/09¹⁴, Sąd Najwyższy zauważa, że: „Poprzez regułę jednorazowego przesłuchania pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 185a § 1 k.p.k., realizowana jest ochrona jego zdrowia psychicznego, czemu ma również służyć sposób przesłuchania oraz udział w tej czynności jedynie ściśle określonego grona osób, a co wynika z § 2 art. 185a k.p.k. Możliwe jest jednak ograniczenie tego prawa pokrzywdzonego poprzez ponowne jego przesłuchanie, ale jedynie w ściśle określonych sytuacjach wskazanych w § 1 art. 185a k.p.k. W sytuacji gdy wyjdą na jaw istotne okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania, ustawodawca nadał prymat zasadzie prawdy, natomiast gdy zażąda tego oskarżony, który nie miał obrońcy w czasie tego pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego, na plan pierwszy wysuwa się prawo oskarżonego do obrony. W tym wypadku nie ma znaczenia, jaki jest powód takiego wniosku, ani też czy oskarżony w ogóle go podał. Samo zgłoszenie żądania przez oskarżonego lub jego obrońcę zobowiązuje sąd do ponownego przesłuchania pokrzywdzonego dziecka, jeżeli tylko spełniony jest warunek określony w tym przepisie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 lutego 2008 r., V KK 231/07, OSNKW 2008, nr 4, poz. 27; z dnia 22 stycznia 2009 r., V KK 216/08, LEX nr 485019)”. Zdaniem Sądu Najwyższego istnieją jednak uzasadnione wyjątki od zasady jednokrotnego przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego. W wyroku z 16 marca 2011 r., III KK 278/10¹⁵, Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, że: „Wniosek o ponowne przesłuchanie świadka, który

¹³ LEX nr 485019.

¹⁴ LEX nr 553885.

¹⁵ OSNKW 2011, nr 8, poz. 69.

złożył już zeznania w trybie art. 185a k.p.k., można oddalić wówczas, gdy nie wyjdą na jaw, w trakcie postępowania prowadzonego po takim przesłuchaniu, istotne okoliczności, które wyjaśnić można tylko poprzez ponowne przesłuchanie pokrzywdzonego”.

Pełna realizacja zasady określonej w art. 185a k.p.k. według Sądu Najwyższego będzie następowała także w wypadku stosowania art. 147 § 2 pkt 2 k.p.k. W wyroku z 7 listopada 2011 r., V KK 143/11¹⁶, Sąd Najwyższy orzekł bowiem, że: „Utrwalenie za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk z przesłuchania pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 185a k.p.k., jest względnie obligatoryjne (art. 147 § 2 pkt 2 k.p.k.). Na rozprawie należy więc, niezależnie od odczytania protokołu z przesłuchania świadka, odtworzyć zapis wizualny i dźwiękowy tego przesłuchania, jeśli w ogóle go sporządzono (art. 185a § 3 k.p.k.)”. Jednocześnie w postanowieniu z 15 marca 2012 r., III KK 244/11¹⁷, uznał, że: „W wypadkach określonych w art. 185a § 1 k.p.k., gdy dowodu, z uwagi na stan zdrowia świadka – pokrzywdzonego nie da się trwale przeprowadzić, podstawę nieuwzględnienia wniosku dowodowego lub nieprzeprowadzenia takiego dowodu z urzędu stanowi art. 170 § 1 pkt 4 k.p.k.”.

II. WYKONYWANIE PRAW I OBOWIĄZKÓW MAŁOLETNICH POKRZYWDZONYCH

Sąd Najwyższy kilkakrotnie orzekał też w kwestii dotyczącej zakresu działania podmiotów uprawnionych do wykonywania praw i obowiązków małoletnich pokrzywdzonych. W uchwale z 30 września 2010 r., I KZP 10/10¹⁸, Sąd Najwyższy uznał, że: „Rodzic małoletniego nie może, działając w charakterze przedstawiciela ustawowego, wykonywać praw tego małoletniego jako pokrzywdzonego w postępowaniu karnym, w tym także w postępowaniu z oskarżenia prywatnego, jeżeli oskarżonym jest drugi z rodziców”. Taką zasadę ograniczenia wykonywania praw i obowiązków małoletniego pokrzywdzonego przez określone podmioty Sąd Najwyższy podtrzymał też w wyroku z 1 grudnia 2010 r., III KK 315/09¹⁹, utrzymując, że: „Rodzic małoletniego nie może, działając w charakterze przedstawiciela ustawowego, wykonywać praw tego małoletniego jako pokrzywdzonego w postępowaniu karnym, jeżeli oskarżonym jest drugi z rodziców”.

Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajął w postanowieniu z 11 stycznia 2011 r., V KK 125/10²⁰, poprzez stwierdzenie, że: „Kasację od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego (...) wniósł, działając przez pełnomocnika, Z. G., w postępowaniu przed Sądami obu instancji występujący jako oskarżyciel posiłkowy z tego tytułu, że jest ojcem wskazanych jako pokrzywdzeni małoletnich M., K. i M. G., a więc w oparciu o przepis art. 51 § 2 k.p.k. Skoro jednak oskarżona w sprawie W. G. jest matką tych małoletnich, to przepisy art. 98

¹⁶ OSNKW 2012, nr 2, poz. 17; Biul. SN 2012, nr 2, s. 15.

¹⁷ Niepubl.; zob. J. Grajewski, L. K. Paprzycki, S. Steinborn, *Komentarz aktualizowany do art. 1–424 Kodeksu postępowania karnego*, Lex/el. 2012, uwagi do art. 185a, teza IV.

¹⁸ OSNKW 2010, nr 10, poz. 84. Zob. też glosy: M. Kornak, Lex/el. 2010; W. Sych, „Ius Novum” 2011, nr 1, s. 197–203; M. Manikowska, GSP – Prz. Orz. 2011, t. 1, s. 139–146.

¹⁹ LEX nr 686665; Biul. PK 2011, nr 2, poz. 13.

²⁰ Niepubl.

§ 2 pkt 2 i 3 k.r.o. sprzeciwiają się wykonywaniu przez Z. G. praw małoletnich dzieci, jako pokrzywdzonych, w postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko ich matce – co obszernie umotywował Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 września 2010 r., I KZP 10/10, OSNKW 2010, nr 10, poz. 84”.

Ostatnie rozstrzygnięcie dotyczące wykonywania praw małoletnich pokrzywdzonych zostało zawarte w uchwale z 20 czerwca 2012 r., I KZP 9/12²¹, w której Sąd Najwyższy stwierdził, że: „Do pojednania małoletniego pokrzywdzonego z jego rodzicem w trybie art. 66 § 3 k.k. uprawniony jest kurator wyznaczony przez sąd opiekuńczy do reprezentowania małoletniego. Na pojednanie to musi zezwolić sąd opiekuńczy”.

Sąd Najwyższy, orzekając w powyższych sprawach, wyjaśnił wiele wątpliwości dotyczących zakresu ochrony karnoprocesowej małoletnich pokrzywdzonych, stosowania odpowiednich przepisów oraz zasad ich interpretacji. Jednakże problematyka ta nie została jeszcze wyczerpana, co z pewnością wyniknie w kolejnych sprawach będących przedmiotem postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym.

²¹ <http://www.sn.pl/aktual/index.html> (dostęp z 20 czerwca 2012 r.).